পাঠ 8
पाठ

ফুটবল খেলা নিয়ে অলোচনা

আলি : কিরে, মোহনবাগান আর স্পষ্টবেঙ্গলের সেমিফাম্পনাল খেলা কেমন দেখলি?

রমেশ : আমার তো দারুণ লাগল। কালকের খেলা এম্প মরশুমের সবচেয়ে ভাল খেলা ছিল। দর্শকরা সারাক্ষণ খেলা উপভোগ করছিল। কারণ বল কখনো স্পষ্টবেঙ্গলের দিকে কখনো আবার মোহনবাগানের দিকে। তোর কেমন লাগল?

আলি : আমি তো টি. ভি.তে খেলা দেখছিলাম। টি. ভি.া মাঝে মাঝে গোলমাল করছিল। তাম্প খেলা দেখে আনন্দ পাচ্ছিলাম না। তবে এবার দুপক্ষম্প খুব ভাল ছিল। কেউ কারো চেয়ে কম নয়।

রমেশ : না, তা তুম্প কিভাবে বলছিস? দল হিসাবে এবার স্পষ্টবেঙ্গল দল মোহনবাগানের চেয়ে অনেক ভাল। তবে ওদের দুজন মুখ্য

फुटबॉल खेल पर बातचीत

अली : क्यों, मोहनबागान और ईस्टबंगाल के बीच सेमिफाइनल खेल कैसा लगा?

रमेश : मुझे तो बहुत अच्छा लगा। कल का खेल इस मौसम का सबसे अच्छा खेल था। दर्शकगणों ने पूरे समय खेल का आनंद उठाया। क्योंकि गेंद कभी तो ईस्टबंगालकी ओर और कभी मोहनबागान की ओर चली जाती थी। तुझे कैसा लगा?

अली : मैं तो टी. वी. में खेल देख रहा था। टी. वी. बीच-बीच में गड़बड़ कर रहा था। इससे खेल देखने में मुझे आनंद नहीं आया। फिर भी इस बार दोनों पक्ष खूब अच्छे थे। कोई किसी से कम नहीं था।

रमेश : नहीं, यह कैसे कहता है? दल के हिसाब से इस बार का ईस्टबंगाल (दल), मोहन-बागान की अपेक्षा बहुत अच्छा था। लेकिन उनके दो मुख्य खिलाड़ी बीमार थे। इसी से वे मैदान में नहीं उतरे। इसलिए ईस्टबंगाल (दल) अच्छा खेल नहीं पा रहा था। खिलाड़ी मानसिक दबाव में थे।

খেলোয়াড়স্প অসুস্থ ছিল। তাস্প ওরা মাঠে নামে নি। এস্প জন্যে স্পষ্টবেঙ্গল ভাল খেলতে পারে নি। খেলোয়াড়েরা মানসিক চাপে ভুগছিল।

আলি : আচ্ছা, ি. ভি.তে দেখলাম, উত্তরদিকে গ্যালারীতে বেশ গণ্ডগোল হচ্ছিল। ব্যাপারটা কি? পুলিশ দর্শকদের মারছিল কেন?

রমেশ : স্পষ্টবেঙ্গলের কিছু সমর্থক নাচানাচি করছিল। তারা স্পষ্টবেঙ্গলের নামে শ্লোগান দিচ্ছিল। কয়েকজন তাদের থামতে বলছিল। কিন্তু তারা কিছুতেস্প শুনছিল না। শেষ পর্যন্ত পুলিশ এল। তখন তারা চুপ করল।

আলি : চিমার কি হয়েছিল? কাল তো একেবারেস্প খেলতে পারছিল না।

রমেশ : চিমার হাঁটুতে ব্যথা ছিল। তাস্প সে ভাল করে দৌড়াতে পারছিল না। মোহনবাগানের একমাত্র সুব্রতস্প ভাল খেলছিল। কর্ণার থেকে

अली : अच्छा, टी. वी. में देखा था, उत्तर की ओर गैलरी में काफ़ी गड़बड़ हो रहा था। क्या मामला था? पुलिस दर्शकों को क्यों मार रही थी?

रमेश : ईस्टबंगाल के कुछ समर्थक नाच रहे थे। वे ईस्टबंगाल के नाम से नारे लगा रहे थे। कुछ लोग उन्हें रुकने को कह रहे थे। किन्तु वे कुछ भी नहीं सुन रहे थे। अंत में पुलिस आई। तब वे चुप हो गए।

अली : चीमा को क्या हो गया था? कल तो वह बिलकुल ही नहीं खेल पा रहा था।

रमेश : चीमा के घुटने में दर्द था। इसलिए वह ठीक से दौड़ नहीं पा रहा था। मोहनबागान का सिर्फ सुब्रत ही ठीक से खेल रहा था। कार्नर से सुब्रत का गोल सबसे अच्छा था। जो भी हो, मोहनबागान अंततः फाइनल में आ ही गया।

अली : चल, फाइनल खेल हम एक साथ देखते हैं।

रमेश : अच्छा, यही ठीक है।

সুব্রতর গোলটা সব থেকে সুন্দর। যাম্প হোক্, মোহনবাগান তো শেষ পর্যন্ত ফাম্পনালে উঠল।

আলি : চল, ফাম্পনাল খেলা আমরা একসঙ্গে দেখতে যাম্প।

রমেশ : বেশ, তা ঠিক রম্পল।

शब्दार्थ

बंगला शब्द	अर्थ
দারুণ	बहुत अच्छा
দর্শকরা	दर्शकगण
কখনও	कभी भी
মাঝে	बीच में
গোলমাল, গণ্ডগোল	गड़बड़
পক্ষ	पक्ष
দুজন	दोनों
খেলোয়াড়	खिलाड़ी
অসুস্থ	अस्वस्थ्य, बीमार
মাঠে	मैदान में
নামে নি	उतरे नहीं
মানসিক	मानसिक
চাপে	तनाव में, दबाव में
সমর্থক	समर्थक

নাচানাচি	नाच, नृत्य
শ্লোগান	नारा
পর্যন্ত	पर्यंत, तक
হাঁটুতে	घुटने में
যাম্প হোক্	जो भी हो
একসঙ্গে	एक साथ
রম্পল	रहा
খেলা	खेल

अभ्यास

I. नीचे दिए गए वाक्यों में रेखांकित शब्दों के स्थान पर कोष्ठक में दिए गए शब्दों से दो-दो नये वाक्य बनाइए।

1. সীতা বাংলা পড়ছিল । (লিখছিল, শুনছিল)
2. রমেন দোকানে জিনিস কিনছিল। (বম্প, কাগজ)
3. সে তখন খাচ্ছিল। (পড়ছিল, লিখছিল)
4. তিনি বম্প পড়ছিলেন। (পত্রিকা, কাগজ)
5. আমি তখন হাঁটছিলাম। (দৌড়াচ্ছিলাম, বেরোচ্ছিলাম)

II. कोष्ठक में दिए गए शब्दों में से सही शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए।

(লিখছিল, যাচ্ছিল, করছিলেন, কিনছিলাম, বেড়াচ্ছিলাম)

1. রমা বাজারে _____ ।

2. আমি তখন জিনিস _____ ।

3. সে সকালে _____ ।

4. আমি নদীর ধারে _____ ।

5. আপনি কি কাজ _____ ?

III. কোষ্ঠক में दिए गए शब्दों में से सही शब्द चुनकर वाक्य पूरे कीजिए।

1. আমি তখন _____ । (বেড়ালাম, বেড়াচ্ছিলাম)

2. সে সকালবেলা কাগজ _____ । (পড়ল, পড়ছিল)

3. আমরা তখন _____ । (খেলছিলাম, খেললাম)

4. তাঁরা তখন জিনিস _____ । (কিনছিল, কিনল)

5. আপনি কি কাল সকালবেলা কাগজ _____ ? (পড়লেন, পড়ছিলেন)

IV. उदाहरण के अनुसार वाक्यों का परिवर्तन कीजिए।

उদাহরণ :

সে গেল।

সে যাচ্ছিল।

1. আমি রবিবারে এম্প বম্পা পড়লাম।

2. রমা সেলাম্প করল।

3. সতীশ কাল কোথায় গেল?
4. আপনি কি কাগজ পড়লেন?
5. আমরা কাল রাত্রে বেড়ালাম।

V. **नीचे दिए गए वाक्यों को निषेधात्मक बनाइए।**

1. সে নদীতে স্নান করল।
2. আমরা ঐ দোকানে খেলাম।
3. সুজাতা সেলাই করল।
4. আমি বইটা পড়লাম।
5. তিনি কাগজ পড়লেন।

पढ़िए और समझिए :

সুটকেশ চোর   सूटकेश चोर

অনেকদিন আগে আমি দিল্লী থেকে কোলকাতা যাচ্ছিলাম। ট্রেনে খুব ভীড় ছিল। তখন শীতকালের রাত্রিবেলা, সবাই ঘুমোচ্ছিল। আমিও ঘুমোচ্ছিলাম, হঠাৎ একটা শব্দে আমার ঘুম ভাঙল। ট্রেনটাও খুব জোরে যাচ্ছিল না, হয়ত কাছেই স্টেশন ছিল। আমি দেখলাম একজন লোক একটা সুটকেশ হাতে নিয়ে যাচ্ছে। আমার সন্দেহ হল। আমি চেঁচালাম, সবাই উঠে পড়ল। তখন লোকটা ছুটল কিন্তু ট্রেন চলছিল। তাই সে নামতে পারল না। সবাই তাকে মারতে আরম্ভ করল কিন্তু আমি মারতে বারণ করলাম। মোগলসরাই স্টেশনে ট্রেন থামল। তখন আমরা কয়েকজন মিলে লোকটাকে পুলিশের কাছে দিলাম। তারপর ট্রেন আবার ছাড়ল। ট্রেন ছেড়ে যাওয়ার পরও আমরা বহুক্ষণ ধরে সেই ঘটনা নিয়ে আলোচনা করছিলাম।

शब्दार्थ

बंगला शब्द	अर्थ
যাচ্ছিলাম	जा रहे थे
শীতকাল	जाड़ा
সবাম্প	सभी कोई, हर एक
হঠাৎ	अचानक, एकाएक
শব্দে	आवाज़ से
ঘুম	नींद
হয়ত	हो सकता है
কাছেম্প	पास में ही
দেখলাম	देखा
সন্দেহ	संदेह, शक
চেঁচালাম	चिल्लाया
ছুঁল	दौड़ा
চলছিল	जा रहा था
মারতে	मारना
বারণ	मना
থামল	रुकी, रुक गई
দিলাম	दिया

अभ्यास

I. नीचे दिए गए प्रश्नों के उत्तर दीजिए।

1. ট্রেনটি কোথা থেকে কোথায় যাচ্ছিল?

2. রাত্রের ট্রেনে কি ভাবে চোর ধরা পড়ল?
3. চোরকে কোন স্টেশনে পুলিশের কাছে দেওয়া হল?
4. চুরির সময়ে ট্রেন কি জোরে যাচ্ছিল?
5. চুরির সময় অধিকাংশ যাত্রী কি করছিল?

II. উদাহরণ के अनुसार नये शब्द बनाइए।

যাচ্ছি —— যাচ্ছিলাম

1. করছেন ——
2. লিখছি ——
3. পড়ছো ——
4. ঘুমোচ্ছেন ——
5. চেঁচাচ্ছি ——

III. हिंदी में अनुवाद कीजिए।

আমার বিশ্ববিদ্যালয়ের প্রথম দিনের কথা মনে আছে। আমি প্রথমে বেশ ভয় পেয়েছিলাম। কারণ ছোবেলা থেকেস্প বিশ্ববিদ্যালয়ে পড়ার সুপ্ত বাসনা আমার ছিল, আর বেশ অজানা ভয়ও ছিল। প্রথম দিন আমরা সব ছাত্রছাত্রী একত্রে জমা হয়েছিলাম আমাদেরস্প একা শ্রেণীকক্ষে। অধ্যাপক, অধ্যাপিকাগণ এবং আমাদের আগের বছরের ছাত্রছাত্রীরা আমাদের অভ্যর্থনা জানান। সেস্প মুহূর্তেস্প আমাদের সবার জীবনের চরম মুহূর্তের সূচনা হয়ে গিয়েছিল। আমরা সবাস্প জীবনের ছো গণ্ডী ছেড়ে বৃহৎ জীবনে পদার্পণ করেছিলাম।

IV. बंगला में अनुवाद कीजिए।

यात्रा के मध्य हम जेबकतरों और सामान चोरों से सावधान रहें। अक्सर, टिकट खरीदते समय कतार में खड़े रहने पर, रेलगाड़ी या बस पर चढ़ते समय अथवा अपनी बर्थ पर बैठते-सोते समय चोर आसानी से हमारा जेब काटते हैं। ऐसे ही समय हमारा सामान भी चोरी करते हैं। हमारी असावधानी से ही चोर हमारा धन और माल चोरी करते हैं। इसलिए यात्रा के समय हम सावधान रहें।

V. नीचे कुछ ऐसे शब्द दिए गए हैं, जो पाठ में नहीं आए है। ऐसे शब्दों को रेखांकित कीजिए।

দিল্লী	ডাকাত	ভীড়	বর্ষাকাল	ঘুমোচ্ছিল
সন্দেহ	জুতা	চেঁচালাম	দাঁড়িয়েছিল	শীতকাল
চোর	শেষ	সুকেশ	বারণ	মোগলসরাস্প

VI. यात्रा के मध्य घटने वाली किसी अविस्मरणीय घटना पर एक अनुच्छेद बंगला में लिखिए।

टिप्पणियाँ

I. इस पाठ में अपूर्ण भूत काल के क्रिया रूपों का प्रयोग किया गया है। धातु का अपूर्ण भूत कालिक क्रिया रूप बनाने के लिए उस धातु के अपूर्ण वर्तमान काल के (उत्तम) पुरूष वाचक के सम्पूर्ण रूप के पश्चात् 'ल' (-ल) लगाकर पुरूष वाचक प्रत्यय लगाए जाते हैं। जैसे :

আমি দেখছিলাম	(দেখছি + ল + আম)	मैं देख रहा था/रही थी
আপনি দেখছিলেন	(দেখছি + ল + এন)	आप देख रहे थे/रही थीं
তুমি দেখছিলে	(দেখছি + ল + এ)	तुम देख रहे थे/रही थी
তুম্প দেখছিলি	(দেখছি + ল + ম্প)	तू देख रहा था/रही थी
তিনি, ম্পনি, উনি দেখছিলেন	(দেখছি + ল + এন)	वे देख रहे थे/रही थीं

সে, ও, এ দেখছিলো (দেখছি + ল + ও) वह/यह देख रहा/रही था/थी

इस प्रकार के वाक्यों को निषेधात्मक बनाने के लिए क्रिया के बाद 'না' (ना) जोड़ा जाता है। जैसेः

আমি দেখছিলাম না। मैं नहीं देख रहा था।

II. दो व्यक्तियों या वस्तुओं के मध्य तुलना के लिए जिससे अतिशय या कमी दिखानी होती है, उसमें संबंध वाचक (षष्ठी) विभक्ति लगाने के पश्चात 'চেয়ে' (चेये) 'থেকে' (थेके) आदि शब्दों का प्रयोग करते हैं। जैसे :

স্পষ্টবেঙ্গল দল মোহনবাগানের চেয়ে অনেক ভাল।

স্পষ্টবেঙ্গল দল মোহনবাগানের চাম্পতে অনেক ভাল।

স্পষ্টবেঙ্গল দল মোহনবাগানের থেকে অনেক ভাল।

सर्वश्रेष्ठ के अर्थ में 'সবচেয়ে' (शबचेये), 'সবথেকে' (शबथेके) का प्रयोग किया जाता है। जैसे :

সুব্রতর গোলা সবচেয়ে সুন্দর।

সুব্রতর গোলা সবথেকে সুন্দর।